

«Банка»

Режисер — Марина Горбач.

Оператор — Святослав Булаковський.

Звук — Максим Демиденко.

Художник — Марія Шуб.

Монтаж — Олена Золотухіна.

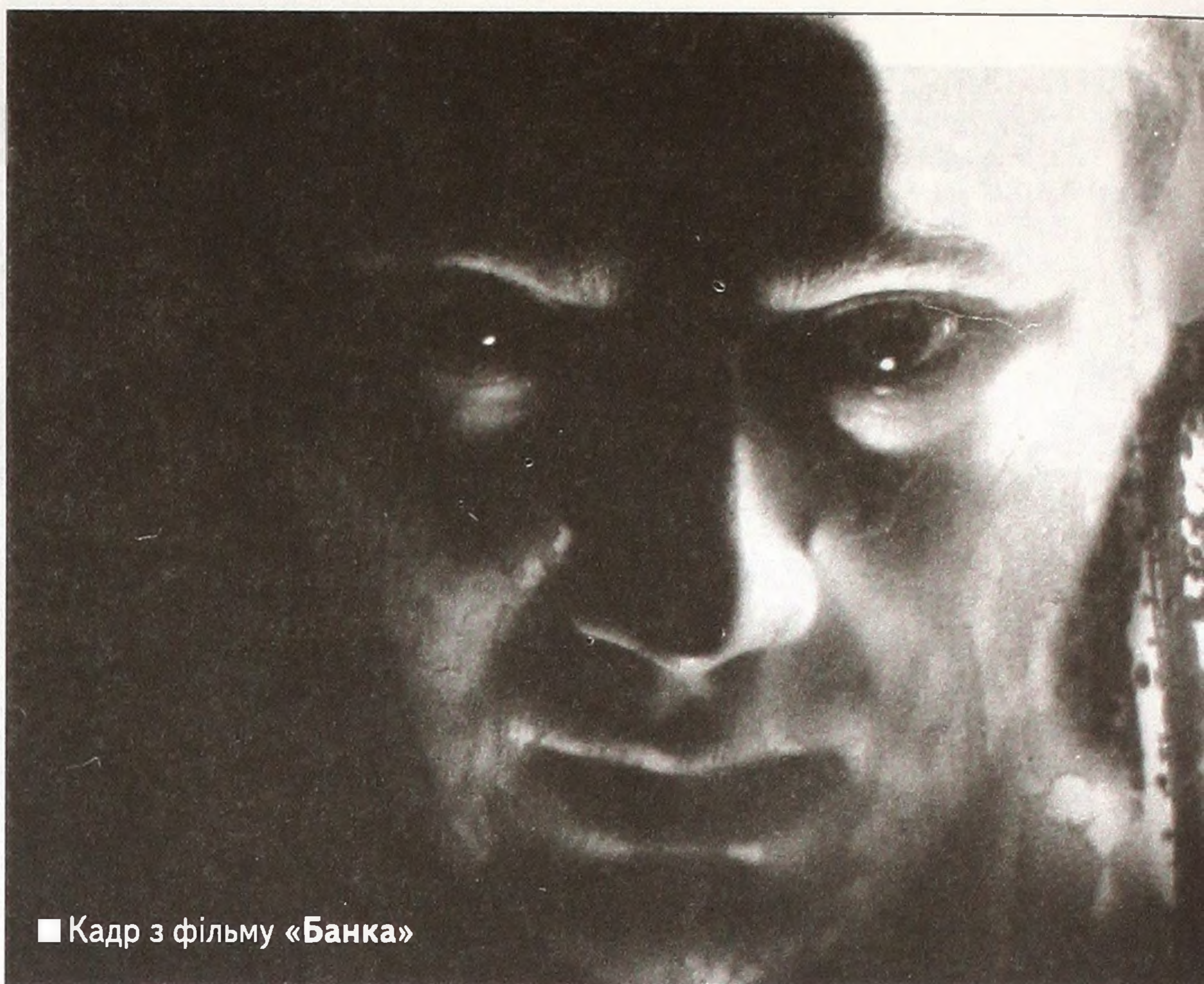
Директор — Євгенія Ємельянова.

Актори: Дмитро Суржиков та Тетяна Мельниченко

КДУТКІТ, 2004

ЯСКРАВА БЕЗБАРВНІСТЬ, або ПРОТИ ВІДЧУЖЕННЯ

Вікторія Баб'як

■ Кадр з фільму «Банка»

Коли людина споглядає чорно-біле кінозображення дійсності, кажуть, що для неї стають більш помітними деталі. Втім, справжня влучність сказаного кадром, його здатність вразити залежить від вправності режисера та оператора як художників-графіків.

Напевне, саме вишукана кольорова контрастність, а також оригінальний сюжетний і режисерський хід Марини Горбач (студентки випускного курсу Київського державного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого) зробив стрічку «Банка» такою вдалою. Зокрема, цей фільм мав високий бал у рейтингу глядацьких симпатій на XVI Міжнародному кіновідеофестивалі студентських робіт «Пролог-2005», де здобув нагороду від альтернативного студентського журі кінознавців «За найкраще втілення традицій української кіношколи», а кілька місяців раніше цей фільм було продемонстровано у Швеції на запрошення організаторів кінозаходу «35 мм між Києвом та Стокгольмом».

Це короткометражний ігровий фільм, що змальовує кілька епізодів з життя молодого чоловіка. Герой заходить до свого помешкання, підходить до банки, по вінця повної води, що по краплині набігає з крана, і випиває її, вмиваючи рештками втомлене обличчя. Потім ми бачимо його за робочим столом, а в окулярах відображаються нариси на папері різних за формою скляних посудин. Чоловік перегортає аркуш і починає малювати нову фігуру, але це заняття йому явно чуже. Він дратується (що підсилюється наростаючим падінням водяних крапель), відсовує папку із надписом «Contract», потім нервово жмакає папір, жбурляє і розбиває банку.

Наступний епізод переносить глядача до певної сюрреальності. Раптово герой врізається у скляну стіну, здивовано обмацує, рухаючись по колу, але дивна перепона оточує його всюди. А за мить ще й кришка, падаючи, закриває отвір. Він розгублено кидається з боку в бік, наче загнаний звір. У розпачі усвідомлює, що його замкнено у банці, але, знесилений, сідає, притуляючись до стінки.

Часом людина, страждаючи, повністю відгороджується від зовнішнього світу, тим самим позбавляючи себе можливої допомоги, втім, часто лише така допомога «з-за меж» і здатна врятувати. Як і героя цієї історії.

На темному тлі, висвітлені променем, з'являються жіночі очі. Вони виринали з темряви й раніше, та герой тільки зараз помітив їх. Чоловік і жінка повертають одне до одного обличчя, всміхаються і намагаються торкнутися долонями, але ж їх розділяє скло... Вони починають спілкуватися мимікою, а за мить те скло наче тане і рука проходить крізь прозору рідину.

Тепер герой знову в помешканні, але його побут інакший. Він клопочеться навколо дитячих пляшечок, нагріваючи молоко, та снує поміж вивішеними на мотузці пелюшками. Потім заглядає до шафи і дістає банку, ставить її під кран, куди знову повільно крапає вода.

Попри домінування в кадрі чоловіка, провідну роль можна віддати саме банці. Нею розпочинається і замикається розповідь, ми постійно її «чуємо» у приглушеній луні зсередини скляної посудини чи в ударі краплі води об дно, бачимо реально і на ескізах героя. А в останніх кадрах вона наче виказує себе: коли чоловік уперше закриває шафу, то камера у напівтемряві відсувається назад, ніби наголошуючи на присутності вглибині «когось». І тепер, коли герой відчиняє дверцята вдруге, він простягає руку далеко; він дивиться на глядача і, беручи, закриває долонею екран та підтягує «когось» до себе.

Банку важко визначити як суто негативний чи позитивний персонаж. Він, вочевидь, нейтральний за своєю природою, і його характер залежить від наповнення. Адже банка з кришкою та самотньою замкненою людиною всередині є панцирем і відчуженням, а банка з молоком — лоном і сім'ям, єдністю та народженням.

Містична атмосфера фільму, створена цікавим сюжетним ходом (як кінометафори відчуження) та майстерністю оператора-графіка, посилюється відсутністю слів, які вдало замінені звуками і шумами. Варто відзначити роботу звукорежисера, яка дозволяє почути мову неживих істот та німих емоцій (наприклад, у сцені спілкування пари героїв через скляну стінку, де їхній миміці відповідали вигуки та сміх немовляти). Можливо, саме така безсловесність у молодому кіно України сприятиме розвитку та утвердженню власне кіностилю, де образ цілком домінуватиме над словом.